

Poradnik Młodego Drwala cz.12

Dodano: 05.02.2022

Tym razem szlaki operacyjne w lasach - co, gdzie, kiedy, jak i kto - wszystko co drwale powinni wiedzieć odnośnie zakładania i pracowania ze szlakami.

Szlaki operacyjne (technologiczne) są nieodłączną częścią w pracy drwala, bądź operatora maszyn leśnych. Jak i gdzie je zakładać i jakie warunki muszą być przy tym spełnione?

Szlaki - Jak wyznaczyć?

Szlak jest to pas powierzchni leśnej pozbawiony drzew i krzewów, przeznaczony do prowadzenia różnego typu operacji i zabiegów w drzewostanie. Powinien on stanowić element sieci komunikacyjnej danego nadleśnictwa.

Całą siecią szlaków powinny być udostępnione wszystkie (!) drzewostany, w których planuje się prace związane z pozyskaniem drewna, niezależnie od rodzaju stosowanej rębni.

Powinny one przebiegać po najkrótszych linach w kierunku dróg wywozowych, ale nie na przestrzał, tylko wykorzystując przy tym luki i przerzedzenia w drzewostanie. Jednocześnie szlak nie powinien być gwałtownie "złamany" z ostrymi skrętami - długość maszyny nie pozwoli jej wówczas na bezkolizyjne i bezproblemowe przejechanie przez taki zakręt.

W rębniach gniazdowych szlaki projektuje się po założeniu gniazd.

Założenie szlaków powinno odbyć się z pierwszym pozyskaniem masy w drzewostanie - zwykle jest to CP albo TW. W niektórych przypadkach, np. na wielkopowierzchniowych gruntach porolnych lub pokłeskowych możliwe jest zaprojektowanie szlaków na etapie upraw, poprzez zwiększenie odległości między sadzonkami, a nie jak wydawać by się mogło między rzędami drzew.

Dlaczego tak? Ponieważ szlaki powinny być zakładane w poprzek rzędów a nie wzdłuż. Na takich powierzchniach w miejsce szlaku można wprowadzać gatunki przedplonowe - nie stanowiące głównego celu hodowlanego i gospodarczego dla leśników.

Aby dobrze oznaczyć szlaki operacyjne powinniśmy stosować znaki, które łatwo jest skorygować. Mogą to być kolorowe tasiemki, które można zerwać, bądź farba, którą z kory można zdrapać. Należy unikać ?stałego? cechowania drzew np. siekierką przez tworzenie zaciosów. W wypadku pomyłki skaleczenie zostaje przecież na drzewie.

Drzewa na szlakach powinno ścinać się jak najniżej pnia i wyrównywać je w miarę do poziomu, tak aby nie niszczyły opon maszyn leśnych. Oprócz drzew na szlaku, drwal lub operator maszyny może usunąć drzewo przeszkadzające albo podkrzesać do 3 metrów wysokości przeszkadzające mu w pracy gałęzie.

Szerokości szlaków powinny wynosić od 4 do 5 metrów. Zależy to od używanego sprzętu ? przy zrywce konnej jest to 2,5 metra.

Środkowe osi szlaków powinny być oddalone od siebie o ok. 20 metrów ale tutaj także jest to zależne

od zastosowanych maszyn i zasięgu ich żurawi. W warunkach górskich mogą to być odległości zwielokrotnionych 20 metrów.

W górach

Tutaj najważniejszym czynnikiem decydującym o przebiegu sieci szlaków operacyjnych jest ukształtowanie terenu, jego pochyłości. Jeżeli instrukcje maszyn nie stanowią inaczej, to skiderami możemy poruszać się prostopadłe do warstwic do 40% pochyłości terenu, forwarderem lub harvesterem do 35%, a ciągnikami z przyczepą do ok. 20 %.

Na większych spadkach zaleca się stosowanie specjalnych kolejek linowych do zrywki. Powyższe wartości wpływają na to, że sieć górskich szlaków operacyjnych powinna być prowadzona w kierunku prostopadłym do przebiegu warstwic.

Pochylenie poprzeczne szlaków nie powinno być większe niż 8%. To ważne ze względu na stabilność maszyn. Pozostawiane pniaki mogą tu mieć do 1 metra wysokości - stanowią one wówczas zaparcie dla ściętych sztuk. Dzięki temu nie staczają się na sam dół.

Szerokości i odstępy pomiędzy wyznaczonymi szlakami powinny być takie same jak na nizinach. Przy stosowaniu kolejek linowych szerokość trasy kolejki linowej jest zależna od wysokości jej zawieszenie - im wyżej tym trasa powinna być węższa. Z reguły szerokość takiej trasy waha się od 2 do 4 metrów.

W górach dopuszcza się także projektowanie stałych szlaków zrywkowych, prowadzonych równoległe lub skośnie do warstwic - wymagają one jednak wcześniejszego planowania, niż od razu z wejściem zabiegu w drzewostan. Pamiętajmy, że taki rodzaj szlaków powinien być odpowiednio naprawiany i konserwowany systematycznie.

Kto ma rację?

Przepisy mówią tutaj jasno - w przypadku niejasności i w sytuacjach wątpliwych co do możliwości odpowiedniego, prawidłowego poprowadzenia szlaków operacyjnych zaleca się konsultowanie ich przebiegu z wykonawcą prac na danym terenie.

Odstępstwa od przedstawionych wyżej reguł mogą mieć jedynie miejsce w nagłych zdarzeniach losowych. A jednak - co nadleśnictwo to obyczaj, jak zgłaszają nam zulowcy. Zarządzenie w dużej mierze nie jest wprowadzane, bądź jest tylko wybiórczo.

A żeby w ogóle zapytać operatora o szlak? Toż to największa hańba dla leśniczych lub podleśniczych!

Od autora

Zarządzenie nr 35 z dnia 29 czerwca 2016 roku nakłada obowiązek zakładania szlaków na nadleśniczego. Nie wiedzieć dlaczego, wiele jeszcze miejsc, nadleśnictw broni się rękami, nogami aby tylko tego nie robić. Przyczyn może być kilka.

Uważam jednak, że dla chcącego nic trudnego - trzeba tylko wiedzieć jak i gdzie taki szlak może i powinien być założony, a także jakie powinny być jego parametry. Szlaki ułatwiają nam pracę i zwiększają wydajność zarówno maszyn, jak i drwali.

Zrywkowe, operacyjne, czy technologiczne? Problem z nazewnictwem szlaków znany jest nie od dziś. Wytłumaczenie jest jedno - jeżeli szlak służy wyłącznie do zrywki - jest to szlak zrywkowy. Jeżeli natomiast na nim prowadzone są również inne operacje technologiczne, np. ścinka i manipulacja drewna harwesterem - jest to wówczas szlak technologiczny bądź operacyjny.

Nie jest to duży błąd, gdy się pomylimy w nazewnictwie ale warto zdawać sobie z niego sprawę.

Co sobotę będziemy przypominać kolejne części naszego "Poradnika Młodego Drwala":

[**Cz. 1 - Dlaczego drwale w Polsce nie używają dodatkowego osprzętu?**](#)

[**Cz. 2 - Taśma miernicza**](#)

[**Cz. 3 - Kleszcze do drewna**](#)

[**Cz. 4 - Klupa i inne dodatki w pasie drwala**](#)

[**Cz. 5 - Ostrzenie piły na stojąco**](#)

[Cz. 6 - Łańcuch i jego parametry](#)

[Cz. 7 - Jak prawidłowo naostrzyć piłę?](#)

[Cz. 8 - Tankowanie pilarki](#)

[Cz. 9 - Elementy bezpieczeństwa w pilarence](#)

[Cz. 10 - Jak bezpiecznie obchodzić się z pilarką?](#)

[Cz. 11 - Planowanie prac](#)

[Cz. 12 - Szlaki operacyjne od podszewki](#)

[Cz. 13 - Zanim zaczniesz ścinać](#)

[Cz. 14 - Tirfor](#)

[Cz. 15 - Ścinka drzew z dźwignią - obracakiem](#)

[Cz. 16 - Parametry pniaka](#)

[Cz. 17 - Ścinka drzew standardowych](#)

[Cz. 18 - Ścinka drzew pochyłonych zgodnie z kierunkiem obalania](#)

[Cz. 19 - Ścinka drzew pochyłonych niezgodnie z kierunkiem obalania](#)

[Cz. 20 - Ścinka drzew nietypowych \(hubiastych, dziuplastych, z wieloma pniami, z pękniętym pniem, przy liniach energetycznych\)](#)

[Cz. 21 - Zawieszania](#)

[Cz. 22 - Okrzesywanie](#)

[Cz. 23 - Metody Okrzesywania](#)

[Cz. 24 - Przerzynka](#)

[Cz. 25 - Serwis i utrzymanie pilarki](#)

[Cz. 26 - Klin Klinowi nierówny](#)

Komentarze (0)

Nie dodano jeszcze żadnego komentarza.